

2) в сфері споживчого ринку – покращення довіри до владних структур завдяки скороченню індексу споживчих цін; зменшення заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг.

Загрози Дніпропетровського регіону:

1) в сфері соціального сектору – домінування тенденції до зменшення кількості населення; збільшення недовіри до приватних і державних інститутів за рахунок підвищення рівня безробіття, недостатнє забезпечення населення робочими місцями; підвищення заборгованості до Пенсійного фонду; збільшення рівня злочинності; посилення соціальної напруги серед населення, що одержує заробітну плату нижче прожиткового мінімуму;

2) в сфері споживчого ринку – зменшення ефективності роздрібної торгівлі за рахунок надмірного адміністративного регулювання.

Список використаних джерел:

1. Вергун Л. М. Економічне і соціальне становище Дніпропетровської області / Л. М. Вергун // Статистичний бюлетень. – 2015. – 34 с.
2. Почиталіна І. В. Дніпропетровщина у цифрах у 2015 році : стат. зб. / І. В. Почиталіна, Л. М. Вергун. – Д., 2015. – 19 с.
3. Регіони. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

Восьмачкина Н. В., д. е. н. Колосов А. М.

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

(м. Старобільськ, Україна)

ОЗНАКИ ВІДНОВЛЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДОНБАСУ

Протягом років збройного конфлікту в Донбасі економіка України зазнала втрат свого економічного потенціалу, що відобразилося на відставанні зростання валового внутрішнього продукту (ВВП), погіршенні торговельного балансу, зменшенні валютних надходжень та ін. саме через втрати промисловості Донбасу,

обсяги продукції якої зменшилися лише протягом першого року конфлікту на 31,5 % – у Донецькій і на 42,0 % – у Луганській областях [1].

Подальше падіння виробництва в Донбасі відбувалося й протягом 2015 року (у енергетиці на 18,3 %, металургії на 27,7 %, коксохімічній промисловості на 31,5 %, вугільній промисловості на 36,8 %, машинобудуванні на 41,1 %) через те, що більшість промислових підприємств Донбасу опинилися на території, тимчасово не контрольованій українською владою. Так, на контрольованій Україною території залишилися лише такі найбільші металургійні і коксохімічні підприємства, як ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» («ММК ім. Ілліча»), ПАТ Металургійний комбінат «Азовсталь», ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод», тоді як поза контролем уряду опинилися ПАТ «Єнакієвський металургійний завод» з Макіївською філією, ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», ПрАТ «Донецьксталь», ПАТ «Донецький металопрокатний завод», ПрАТ «Донецький електрометалургійний завод», ПАТ «Харцизький трубний завод», ПАТ «Стахановський завод феросплавів», ПрАТ «Макіївкокс», ПрАТ «Єнакієвський коксохімпром», ПАТ «Алчевський коксохімічний завод» та ін. Відповідно з найбільших вугільних об'єднань на контрольованій території залишилися лише «Дзержинськвугілля», «Добропіллявугілля» «Красноармійськвугілля», «Лисичанськвугілля», «Павлоградвугілля», «Селідоввугілля», шахти «Південно-Донбаська №1» і «Краснолиманська», тоді як найбільш важливі виробники коксுவального вугілля, антрацитів залишилися на території, не контрольованій Україною.

Втім, значна кількість підприємств, що перереєструвалися на підконтрольній Україні території, протягом 2015 року продовжувала співробітництво зі спорідненими підприємствами всередині України, що забезпечило деяке відновлення виробничого потенціалу Донбасу вже протягом 2016 року, про що свідчить зростання індексів обсягів продукції, показане в табл. 1 [2] (без урахування продукції, що залишається в непідконтрольній зоні).

**Таблиця 1. Індеси зростання обсягів промислової продукції
Донецької області в 2016 році**

Об'єкт оцінювання	Грудень 2016 до листопада 2016	Грудень 2016 до грудня 2015	2016 рік до 2015 року
1. Промисловість у цілому	103,8	112,2	106,0
2. Видобувна промисловість	100,5	110,4	105,7
3. Переробна промисловість, у тому числі:	103,7	113,6	104,3
– виробництво коксу та продуктів нафто-переробки	108,4	102,1	115,3
– виробництво хімічної продукції	107,8	113,9	111,9
– металургійне виробництво	98,8	121,6	108,7
4. Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	117,6	119,2	107,4

Покращення показників роботи промисловості Донбасу в 2016 виявило перші ознаки її здатності до відновлення, навіть, в умовах воєнного протистояння, лінія якого зберігається незмінною протягом 2015–2017 років.

На жаль, виробничий потенціал Донбасу зазнав нової втрати внаслідок здійсненої на початку 2017 року економічної блокади Донбасу, через що Україна в цілому втратила біля 17 % виробництва чавуну, біля 12 % сталевого прокату, 20 % коксу, 25 % кам'яного вугілля [3]. Нарешті, вплив економічної блокади відобразився і в показнику індексу промислового виробництва в Україні в цілому по місяцях 2017 року, що демонструють дані табл. 2 [4]. З даних табл. 2 видно, що різке падіння демонструють результати по всіх приведених галузях за квітень – перший місяць нового кварталу, коли економічна блокада вступила в свою практичну силу.

**Таблиця 2. Індеси промислового виробництва в Україні по місяцях 2017 року
(по відношенню до попереднього), %**

Галузь	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень
1. Вся промисловість	82,5	97,8	108,9	93,1	103,4	100,1	100,3
2. Видобувна промисловість	94,2	87,8	108,9	95,9	107,4	97,2	99,2
3. Видобуток вугілля	99,9	75,3	102,8	94,7	105,3	95,8	98,6
4. Видобуток металевих руд	94,1	89,0	107,3	94,1	109,1	96,4	99,8
5. Переробна промисловість	73,1	106,5	116,2	93,1	103,9	101,2	99,7

Втім наступні місяці 2017 року демонструють початок певної стабілізації і часткової компенсації отриманих втрат за рахунок нового витку спіралі відновлення виробничого потенціалу самого Донбасу, який, за планами, відкрито оголошеними Донецькою і Луганською обласними державними адміністраціями, має бути підсилений в 2018 році. Цій задачі може й посприяти положення прийнятого Верховною Радою Закону «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях», яким порядок перетину лінії розмежування вантажами залишається за рішенням Кабінету міністрів України, чим можна скористатися для оптимізації виробничої взаємодії підприємств по обидві сторони розподілу в загальних інтересах України.

Список використаних джерел:

1. Відродження Донбасу: оцінка соціально-економічних втрат і пріоритетні напрями державної політики / Національна академія наук України. – К., 2015.
2. Соціально-економічне становище Донецької області за січень-червень 2016 року / Головне управління статистики в Донецькій області. – Статистичний бюлетень. – Бахмут, 2016.
3. Виробництво основних видів промислової продукції у 2017 році / Держстат України. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/ovp2017_u
4. Індекс промислового виробництва в Україні по роках / Держстат України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

К. е. н. Гвініашвілі Т. З.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**МОДЕЛЬ ТРЬОХРІВНЕВОЇ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ
СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Ефективне функціонування суб'єктів малого підприємництва створює додаткові ефекти розвитку економіки країни, так як вони формують додаткову ринкову пропозицію і попит на продукти та послуги, а також трудові ресурси, що, в тому числі, стимулює конкуренцію, сприяє прискоренню науково-технічного